

MAROSVÁSÁRHELYI KIR. ÜGYESZDÉG

ÉRK. 1910. SZEPTEMBER HÓ 30.

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP

Felelős szerkesztő:
TÓTHFALUSI JÓZSEF
lelkész

Társszerkesztők:
Dr. Horváth Zoltán ügyvéd, az
Orsz. K. Sz. ügyvez. titkára.
Paál Gusztáv, ref. kollegiumi
tanár Maros-Vásárhely. ::
S. Szabó József, ref. kolle-
giumi vallás-tanár Debrecen.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
M.-Vásárhely, Szentgyörgy-u.
9. szám, ref. lelkészi hivatal

Megjelenik minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre ..... 5 K. — f.
Fél évre ..... 2 K. 50 f.
Negyed évre ..... 1 K. 25 f.
Egyes szám ára ..... 6 f.

Kiadja: Az Erdélyi Református Egyház-
kerület „Kálvin Szövetsége“

XI. évfolyam.

Maros-Vásárhely, 1910. szeptember 25.

9. szám.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Szabó József-féle tordai kisebb magy. gazdasági iskola.

A föld savai.

Máté 5, 13.

Áldottak az igazság gyermekei, akik kegyes szívvvel keresik az Istent, akik az Ő akaratát tartják szemük előtt, szóval és tettel igyekeznek bebizonyítani, hogy az Ő országa közöttük van. Mit érne a világ nélkülük? Régen megromlott volna a világ sőt a sötétség borítaná el mindent náluk nélkül. Az ilyen emberek azok, akik Isten képét megőrzik az emberiségben és az életet kedvessé teszik; az ég fényességében tündökölnek és világolnak a sötétség utain.

Szeretnéd ha te is ezek közé tartoznál? Szeretnéd ha egyike lennél azon szent gyülekezet tagjainak, akik a föld savai, a világ világosságai, akiknek felséges küldetése bár még eddigelé nem nyerhetett diadalt, akik a nekik adott mértékek áldásait még ma sem árasztathatják szét zavartalanul, de azért hitük mélysége, istenfélelmük tisztasága, cselekedik kegyessége, folytontartó serkentő erő és ragyogó példaadás mindazok előtt, akik a világ és embertársaik életének szebbé, boldogabbá tételét óhajtják? ... Elérheted ezt te is, csak akarnod kell. A te rendeltetésed is az, hogy az igazság mellett tégy tanúságot és hogy Istenországának szolgálj.

Ezért vess számot azzal, hogy mit bizott reád Isten és mire hívott téged? .. Te is egyike vagy azoknak, akiknek szolgálatait által megakarja nyerni a világot. Hivatást, kötelességet és magasztos rendeltetést szabott eléd is. Szedd össze minden erődöt, hogy ne-hogy értéktelen és haszontalan légy a reád bizottakban.

De ne csald meg önmagadat magad felől. A te környezetedre nézve, azt megizestő só csak úgy lehetsz, ha igaz gyermeke vagy Istennek, ha az ő aka-

ratát valósitod meg életviszonyaidban és az életet benned megszentelő tulajdonságait szétárasztod azokra akikkel együtt élsz. Az élet valódi világossága nem az öntelt bölcsesség és hazug kegyeskedés csalfa látszata, sem üres szóbeszéd és hiábavaló képmutatás, hanem tiszta istenfélő élet munkássága, a hívő léleknek a tiszta és igaz szeretet által megszentelődése; a Jézus Krisztusban levő élet. Így légy az élet-sava és világ-világossága és igyekezz megnyerni embertársaidat Istennek, hogy megismerjék, miszerint Ő a mi Urunk, mennyei atyánk, a Jézus Krisztus által üdvösségünk szerzője, imádják őt s készek legyenek mindig az ő szent szolgálatára.

Örökké való Istenünk, édes jó Atyánk! Dicsőítsd meg a te erődöt a mi erőtlenségünkben, hogy lehessünk embertársaink előtt hitünkben és cselekedeteinkben Jézus Krisztust követő egész életünkben: só, mely meg nem izetlenül, világosság mely meg nem oltatik, amen.

W—T.

Mi az Isten?

Kérdém a bölcsét: „Mi az Isten?”

— A soh'se nyugvó öserő,

Intézve az anyag cseréjét

Az életet — felelte ő.

S mond meg költő te, mi az Isten?

— A ki teremt világokat,

És akinek parancsszavára

Megnyilik ég, föld megszakad.

„Mi az Isten? Tudsz-e felelni,

E kérdésre leánykám te is?

— Aki vigyáz reánk szeretve,

Ki meggyógyít engemet is.

Ölembe kaptam kis leányom,
 Ő rám nézett s elhallgatott.
 „Az az Isten, kinek te mondad,
 Mert ez a legjobb s legnagyobb!”

Legifj. Szász Király.

Bodelschwingh Frigyes lelkész.

1831—1910.

(2-ik közlemény.)

Lehetetlen volna Bodelschwingh lelkész keresztyén életének minden munkakörét még csak vázolni is. Megemlítem, hogy ugyancsak az ő szervező talentuma létesítette a betheli Diakonus és Diakonissza képzőt, az ő gyakorlati munkásságának tanulmányozására, a világ minden részéből köréje seregelt ifju lelkészeknek a gyakorlati theologiai iskolát, mint képviselő pedig a németországi evangéliumi ker. szocialista párt agitátora tevékenykedett, hazája munkásjóléti intézményeinek alapvetésében.

De érzem, hogy még a futólagos életismertetésben is pótolhatlan hiányt követnék el, ha nem szólnék róla családi életének vonatkozásában is. Annál inkább, mert közvetlen megismerésem alapján tehetem. Ha a mai modern korban szabad még patriárkai családi életről szólni, ha elmondhatjuk, hogy családi tűzhelyünk erőink, ideáljaink forrása: az övé az volt, s ő annak oltalma, ékessége; melegének szívszerinti élesztője. A hitvesi szeretetnek mély fenköltsege mondatá. vele 1894-ben elhunyt hitveséről szóló ezen emlékező szavait: „Harmincnyé évig tartó földi vándorlásunk alatt mindig szerető feleségem, hű segítő-társam volt. Sohasem elfogult vagy éppen hizelgéssel kedveskedő velem szemben, de mindig igazságos még ha kellemetlent is mondott nekem. Iránta való hálám soha el nem fogy.”

Gyermekeinek — akik közül négy egyszerre difteritiszben, még dellwigi lelkészkedése idején halt el — a leggondosabb édes apja volt. Nagyobbik fiát pedig munkásságának örököséül nevelte.

Ime Bodelschwingh példás életének vázlata! Egy egyszerű lelkészé, aki életének nemes munkásságával messze kiemelkedett kortársainak igen nagy része felett. Keresem bámulatos eredményeinek titkát s megtalálom abban, hogy szívében élt az evangélium fenséges ereje, mélységes hite, úgy, hogy nyugodtan mondható el mindig: „*Ennekem mind életemben, mind halálomban nyereségem a Krisztus.*”

Róla emlékezve mélységes megilletődés

fog el s míg képzeletemben odaszállok Westfália egyik legérdekesebb tájára, hol a Sparrenburg szelid hajlású ölen örök álmát alussza Isten egyik legdelekedőbb szolgája, szeretném őt megeleveníteni s odaállítani magyar protestáns és legkivált kálvinista anyaszentegyházunk lelkészei elé, hogy megismerjék őt, lelkesedjenek fel általa s eszményeink gyakorlati megvalósításában az evangéliumi szent munkásság mezején: *legyenek követői.*

Tóthfalusi József.

ISTEN IGÉJE

■ ■ ■

Mise és az Ur vacsora.

Mert egyetlen áldozatjával tökéletesebbé tette mindörökké azokat, akik megszenteltetnek. Zsid. 10, 14.

80. kérd. *Mi különbség van az Ur vacsorája és a római katolikus mise között?*

Felelet. Az urvacsora arról tesz nekünk tanúságot, hogy minden bűneink megbocsátatnak a Jézus Krisztusnak amaz egyetlen áldozataért, melyet Ő maga a keresztfán egyszer vitt véghez; és hogy mi a Szentlélek által a Krisztusba oltatunk, aki most a maga valóságos testével a mennyekben az Atyának jobbján van és azt akarja, hogy imádjuk Őt. A mise ellenben azt tanítja, hogy az elevenek és a holtak bűnei nem bocsátatnak meg a Krisztus szenvedéséért, hacsak érettük Krisztus a misemondó papok által naponkint is meg nem áldoztatik; és hogy Krisztus a kenyérnek és bornak szine alatt testileg jelen van és ezért ezekben kell Őt imádni. E szerint a mise alapjában nem más, mint megtagadása Jézus Krisztus egyetlen áldozatának és szenvedésének és kárhuzatos bálványimádás.

Keresztyén Testvérek!

„Mi különbség van az urvacsorája és a róm. kath. mise közt?” Igy hangzik a 80. kérdés, melynek célja semmi esetre sem az, hogy a római egyházhoz tartozó keresztyén társaink ellen, hanem csak az, hogy megromlott egyházuk tévelygése ellen küzdjön teljes erővel. A „mise” eredetileg annyit jelent, mint elküldetett, s egyik szava ennek a latin mondásnak: „Ite missa est”, melylyel hajdanta azokat, kik még nem voltak a

gyülekezet tagjai, az urvacsoza ünneplésétől, mely a keresztyén istentiszteletet be-
rekesztette, az imaházból kiküldötték. De
ha a szó leszármazása egyszerű is, maga a
dolog nem mindenki előtt világos, s ezek-
nek óhajtunk segítségül jönni, az által, hogy
szólunk először a mise külső fényéről, s
azután a mise belső értékéről.

Hogy a mise ünneplésének külső fényét
felmutassuk, gondoljuk el, hogy nem a
csöndes misét, hanem a teljes nagy misét
nézzük végig egy római székesegyházban,
hol nagy néptömeg gyült össze, hogy jelen
legyen ezen a szertartáson, mely már szá-
zadok óta a közös istentisztelet középpontja
lett. A földiszített s háromszoros lepellel
beterített főoltár elé lép a pap pompás
ünnepi öltözetben, kíséretében a ministrans
gyermekkel, kezében tányérral és kehelyvel.
A XLIII. Zsoltár szavaival, melyeket a pap
és segédkező szolgálja változtatva mondanak,
kezdődik még az Atyának és a Fiúnak és
a Szentléleknek nevében az ünnepélyes
szertartás azzal, hogy a pap bűneit meg-
vallja, a szentek közbenjárását segítségül
hívja, s erre feleletül hallja Isten bűnbocsátó
kegyelméről való bizonyossá tételét. Válto-
gató Zsoltáréneklés közben lép a pap az
oltárhoz, hogy mintegy belépjen a szent-
télybe, s megkezdjé az áldozati szertartást
és az ismételt: „Uram könyörülj rajtunk“
szavakat, csakhamar követik a „Dicsőség a
magasságban Istennek“ szavai. Ujabb imák
készítik elő a gyülekezetet, hogy az azon
napi evangelium és apostoli levél felolvasá-
sát meghallgassa, mely rendesen a nicaei
hitvallással végződve, a mise első részét
bezárja. Csak most kezdődik a tulajdon-
képeni magasztos mysterium; a kehely és
a tányér, melyek ez ideig le voltak takarva,
most ünnepélyesen feltakarhatnak. Ott fek-
szik az otóbbin az ostya, a belényomott
keresztjeggyel, mely csakhamar az Ur tes-
tévé és vérévé változik át. Isten irgalmas-
ságának segítségül hívása mellett a bor, a
kehelyben vízzel vegyítettik. A könyörgés
hangos suttogásba, a suttogás halk imába
megy át, melyet az áldozó-pap a vérméltű
áldozat fölé hajolva mond el. Azért könyörög,
hogy Isten ezt a szent áldozatot kegyesen
fogadja; a gyülekezetet és őt magát ez által
a szent jegy által egyesítse a meghalt

Isten-emberrel, s cselekedje, hogy a Szentek
érdemei, kiknek emlékezetét egyuttal ünnepli,
javára szolgáljanak. Már előbb az áldozat
és az oltár ünnepélyes imák között tömjén-
nel befüstöltettek, s megtörtént a jelképes
kézmosás a Zsoltár ezen szavainak hangoz-
tatása közben: „*Megmosom kezeimet az
ártatlanságban és a te oltárodat gyakorlom!*“
A „háromszor szent“ és a „hosánna“ fel-
hangzik; ujabb egyházi imákban könyörög
a pap áldást az áldozati adományra, meg-
emlékezik az urvacsoza szerezteséről és a
megszentelés (consecratio) kimondásánál
megtörténik a tulajdonképeni, ugynevezett
sakramentumi cselekmény. Az ostya többé
nem ostya, a bor nem bor; az ezüst oltári
csengő hangjára alig mutattatik fel a tér-
deplő sokaságnak az átváltozott ostya, s ez
keresztet vet magára és áldottnak mondvá
önmagát, imádjá az anyagi jegyben az igét,
mely mintegy újra testté lett. Végre meg-
újuló imák után az ostya megtöretik, Isten
Báránya magasztaltatik, s az Ur testét és
vérét a pap ezen szavakkal veszi: „*Uram,
nem vagyok én arra méltó, hogy Te az én
házamba jöjj, hanem csak szóval parancsoly
és meggyógyul a te szolgád.*“ Az a bizalom,
hogy Isten ezen vér nélküli áldozatért áldá-
sát adja az élőknek és a már meghaltaknak,
végezetül még egyszer kifejezésre jut; az
áldást a pap a kereszt jegyével a Szent-
háromság nevében bucsuzóul a gyülekezetre
adja, s végül mindezt bezárja János evan-
geliuma első 14. versének felolvasása, s az
„Istennek hála“ (Deo gratias) a pap ajkairól.

Könnyű kitalálni, hogy mi lehet a felelet,
ha róm. kath. mise belső értéke felől kér-
deznek bennünket. Alig szükséges hangoz-
tatnunk, hogy a mise, úgy amint lassanként
az uri szent vacsoza helyébe lépett, nemcsak
az Ur eredeti rendeletével, hanem az egész
Szentírás szellemével és betűjével is ellent-
mondásban van; hiszen a Zsidókhöz írt
levél X. része magában is teljesen elégsé-
ges, hogy annak az egész gondolatnak tart-
hatatlanságát, mely a miseáldozat alapját
képezi, kellő világításba helyezzük. A mise
ekként nemcsak a keresztáldozat értékét
kisebbiti, hanem a megdicsőült Ur szüntel-
len való közbenjárását is a mennyben. S
ilyen áldozást rendelt volna maga az Ur az
apostoloknak, mint egyháza első papjainak

ezen szavakban: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!“ S hinnünk kellene, hogy egy ilyen áldozat, mely által keresztjének ereje megtagadtatik, hozna létre jótékony befolyást a viharokra és a zivatarokra; a tengerekre és szántóföldekre; az élőkre és a már rég megholtakra?! El kellene ismerünk igaznak, amit egy hittudós a XII. században mondott „hogy a gazdagoknak abban előnyük van a szegények felett, hogy ha a lelkek üdvéért mondandó misékre hagyatékokat rendelnek, a tisztító tüzet gyorsan elhagyhatják?!“ Bizonyára még a legszelidebb lelkületű embernek is nehezebbre esik, hogy föl ne háborodjék és valljuk meg őszintén, a 80. felelet nemcsak teljesen megmagyarázható, de helyesen értelmezve, teljesen védelmezhető is.

Mert mit is mond a 80. felelet? „tehát a mise alapján nem más, mint kárhozatos bálványimádás“. Itt nem azt mondjuk, hogy a római egyház hívő tagja, szívében bálványimádó. Átkot pedig a legkevésbé sem hangoztatunk bármely teremtmény fölött, akinek birájául senki sem állított bennünket. Csak arra mutatunk ezzel, hogy tulajdonképpen mi lesz a mise, ha azt protestáns szemekkel nézzük. S ez ellen alig lehet lényeges ellenvetést felhozni. Hiszen egyik a kettő közül: vagy nem tökéletes a Krisztus áldozata, vagy ha igen, ugy ismétlése fölösleges és kikerülhetetlenül ennek az egyetlen áldozatnak megtagadására vezet. Imádni azt, ami az én szememben nem Isten, ezt nem nevezhetem a magam álláspontján másnak, mint bálványimádásnak, és hogy minden bálványimádás kárhozatos, vagy kárhozatra méltó, azt úgy hisszük, nem szükség bővebben igazolni. Abban a fölháborodásban, mely e feleletből kiérezhető, ráismerek a hit és lelkiismeret erejére, s nem szükség, hogy védelmezése céljából a rettenetes átkokra mutassunk, melyeknek hangoztatásában Róma el nem fárad és pedig nemcsak az eltérő felfogások, ellen, de azok személye ellen is, akik az egyház tekintélyének ellent állnak. Mihelyt Róma be tudja bizonyítani, hogy az a kenyérből csinált Isten, melyet maga csinál és imád, valósággal a Megváltó, és hogy az Ő tökéletes áldozatának ilyen ismétlését Ő maga rendelte el, igyekezni fogunk, hogy az itt hangoztatott ítéletet

felülvizsgáljuk, s ha szükségesnek mutatkozik, visszavonjuk. Mindaddig azonban maradjon érintetlenül, mint tanubizonyosság egy oly kor szelleme ellen, melyben a római egyház babonája nem szólhatna oly vakmerően, ha csak oly sokaknak s talán olyanoknak is, kik Róma ellen vannak, hitetlenségében hatalmas szövetségesre nem találna!

Van Oosterzee — Dr. Antal Géza.

Olvassuk Van Oosterzee János Jakab „A Heidelbergi Káté“ ötvenkét egyházi beszédében“ c. munkáját. Fordította Dr. Antal Géza. Ára I—II. kötetnek 10 kor.

KEGYESSÉG UTJA

Intés Isten gyermekei számára.

A vasuti sineken egy ember feküdt. Részeg fővel ott aludt el. Az ör arra ment és felébresztette az alvót; de nem vette észre, hogy mikor tovább ment, az ismét visszafeküdt és aludt tovább.

Az állomáson egy ur várt a vonatra, hogy idejét eltöltse, s étára indult a töltésen. Azon a helyen ő is meglátta az alvó embert. Két sinpár volt egymás mellett s az ur azt gondolta: Hiszen az ör épen az imént ment erre, látnia kellett az alvót; így hát bizonyára a másik sinen jön a vonat.

Tovább haladt az alvó mellett, elment mellette akkor is, mikor visszatért s étájából. Tudniillik már jelezték a vonat indulását. De nem emelte, nem ébresztette fel az alvót.

Egy belső hang ugyan azt sugta: „Emeld fel!“ De neki sietnie kellett. Az állomásra érve, mégis megmondta az örnek, hogy egy ember fekszik a sineken.

„Micsoda?“ kiáltott az ör és elrohant. Ami uri emberünknek, mikor az őrt futni látta, remegés fogta el a szívét; egy lépést sem tudott tenni. Most berobog a vonat. Még egy pillanat — sok kiáltás hangzik, az ör jelt is adott, de a vonatvezető nem értette. A vonatot nem állította meg. Az ör odaért az alvóhoz, de csak azt láthatta, hogyan tépi szét a vonat azt, akiről ketten gondolták, hogy elvész, de egyik sem mentette meg.

Az egyik tett valamit de nem mindent; a második az elsőre bizta magát és nem tett semmit.

Igy veszett el egy ember.

Miért feküdt a sineken? Miért aludt olyan helyen, ahol nem kellett volna? Miért feküdt vissza, mikor felköltötték?

Részeg volt!

Miért részegedett le? mondod. Igazad van, a saját vétke miatt pusztult el. De a másik kettő segített neki romlásában.

Oh hány ember mellett mégy el naponkint, kedves testvérem, akiről tudod, hogy elfognak veszni és nem szólsz nekik az üdvösség utjáról. melyet te megismertél. Ők, bizonyos, hogy saját bűneik miatt fognak elveszni. De te láttad a veszélyt, amely várt rájuk és *nem figyelmeztetted őket*. Oh jaj lesz teneked is egyszer, ha számot kell adnod mindazokról a lelkekről, akik előtt tehetnél volna bizonyosságot, de elrejtetted a világszűzességet, melyet Isten adott neked!

„Örállóul adtalak téged Izrael házában, hogyha szót hallasz számból. megintsed őket az én nevemben, Ha ezt mondom a hitetlennek: hitetlen, halálnak halálával halsz meg és te nem szólandasz, hogy visszatérsz a hitlent az ő utjáról: az a hitetlen vétke miatt hal meg, *de vére a te kezedből kívánom meg*“ (Ez. 33 : 7, 8.) K. Sz.

KÁLVIN-SZÖVETSÉG

Tájékoztató az Országos Kálvin Szövetségről.

Elnökök: Kenessey Béla erdélyi ref. püspök, Kovácsy Sándor a budapesti ref. egyház gondnoka.
 Ügyvezető alelnök: Bernát István dr. orsz. képviselő
 Ügyvezető titkár: pálöczy Horváth Zoltán dr. ügyvéd

Az Országos Kálvin Szövetség célja a magyar kálvinista egyház híveit — a szociális érzék fejlesztése és a vallásosság megerősítése által — a társadalmi bajok felderítése, megelőzése és orvoslása végett egyesíteni. A református vallású híveket társadalmi munkákra — az *evangéliom és Kálvin szellemében* a szeretet és puritán egyszerűség s a helyes jog- és kötelességérzet segítségével — előkészíteni, kiképezni, nevelni és rábírn.

Célja felolvasások, vándorgyűlések és vallásos összejövetetek tartása szociális tanfolyamok rendezése, szociális kérdésekről szóló és vallásos művek kiadása.

Az egyházközségekben mutatkozó vallásos, gazdasági és társadalmi bajok orvoslása céljából vallásos és szórakoztató körök, egyesületek s községi Kálvin Szövetségek alakítása. Mindazok részére, akik támogatásra szorulnak, otthonok, menedékhelyek s védelmi intézmények létesítése. vagy kezdeményezése, a munkásosztály művelése és védelme, a kivándorló hitsorsosok felvilágosítása és védelme.

Arra törekszik, hogy az egész ország kálvinistaságát *egy táborba tömörítse s az egyházat erősítse, fejlessze, építse; ezáltal*

eleven, lüktető, vallásos életet teremtsen. De emellett gazdaságilag is kívánja a ref. híveket erősíteni s azért a *gazdaszövetségek, gazdasági, hitel s más szövetkezetek* létesítését előmozdítani igyekszik.

A szövetség tagja lehet minden magyar honpolgár — férfiak, nők, ifjak — egyaránt, továbbá egyházi és isola hatóságok, gyülekezetek, egyesületek, körök, ha az egylet céljait előmozdítani törekszenek s tagsági kötelezettségüknek eleget tesznek.

Taggyűjtő ivatek s ismertető füzetek a budapesti ref. lelkészi hivatalnál kérhetők (Kálvin-tér 7.) valamint P. Horváth Zoltánál, mint a szövetség ügyvezető titkáránál (IV. Ferencz József-rakpart 24.) kaphatók s ugyanott lehet tagul jelentkezni.

Erdélyi egyházkerület. Az *Erdélyi Kálvin Szövetség* az erdélyi ref. egyházkerület felügyelete és védelme alatt áll s e viszony abban is kifejezést nyer, hogy alapszabályait az erdélyi ref. egyházkerület hivatalos főhatósága erősíti meg, működéséről évenként a püspöki jelentés keretében tudomást szerez, továbbá, hogy a szövetség állandó védnökei: a mindenkori hivatalára nézve legidősebb egyházkerületi főgondnok és a püspök.

Az Erdélyi Ref. Egyházkerületi Kálvin-Szövetség sulyt helyez arra, hogy minden egyházközség rendes tagul jelentkezék s ez esetben minden ily egyházközség presbyteriuma egy presbyter képviselőt küld a közgyűlésre, ki ezután utjáról és tapasztalatairól egyházközségének jelentést tesz.

A közgyűlésen minden tagnak tanácskozási és szavazati joga van.

Tagsági jelentkezést egyszerű levelezőlapon küldendő értesítésre is elfogad az *Erdélyi Ref. Egyházkerület Kálvin Szövetségének szervező irodája*, Maros-Vásárhely, Szentgyörgy-u. 9.

MI UJSÁG?

Olvassuk rendszeresen a bibliát!

(Utmutató a Biblia olvasásához.)

Az Úrnak szemei.

1910. szept. 26. Hétfő: Látnak minden embert. Zsolt. 3; 13. — 27. Kedd: Látják az emberek utait. Jer. 32; 18, 19. — 28. Szerda: Szemei az igazakon vannak. Zsolt. 34; 15. — 29. Csütörtök: Szemmel tart bennünket a mi javunkra. Jerem. 24; 6. — 30. Péntek: Mindenkit látnak az Ő szemei. Zsolt. 11; 4. — Okt. 1. Szombat: Az ötet félöket. Zsolt. 33; 18. — 2. Vasárnap: Milyenek az Úr szemei: Márk. 12; 13.

— **Jó tanács.** Ha rest vagy, olvasd Jakab apostol levelét. — Ha a hitetlenség lep meg olvasd Pál apostol leveleit. — Ha türelmetlen vagy, akkor ülj le és társalogj egy keveset Jóbbal. — Hogyha dacos vagy, látogasd meg Mózeset. — Hogyha lábaid és térdeid fáradtak, tekintsz Ilyésre. — Hogyha nincsen énekszó szivedben, hallgass egy keveset Dávidra. — Ha szivedben fősvénységet érzel, akkor tölts el egy kevés időt Ésaianál. — Hogyha a jövőről való kijelentések eltűnnek emlékezeted szemei elől, menj fel a mennyei jelenések hegyére és vess egy pillantást Jánossal a megígért földre. — Hogyha elveszítetted bátorságodat a munkára, olvasd Zsolt. 126. és Gal. 6, 7—9.

— **A Szabó József-féle tordai kisebb gazdasági iskola** őszinte kegyeletet ébreszt minden magyar emberben, s főleg minden reformátusban, alapítója iránt, aki egyszerű, mondhatni szegény sorsból, nehéz munkával, munkája után takarékossgal küzdte fel magát a nagy jóltevőknek, tiszteletet érdemlő példaadó sorába. Szabó József Tordán 1817-ben született. Szürszabó mesterember volt, de nagyon szerette a gazdálkodást s azért későbbi éveiben élete végéig gazdálkodással foglalkozott. A világ hiábavalóságait nem kereste, tisztos, polgár-életét vallásosság, nemesség, munkaszeretet és takarékossgal jellemezte. Komoly, magábanmerüléseiben mindig azon töprengött, hogy miképpen tehetne, hazájáért, népéért a legtöbbet, a legjobbat. Gazda létére a nép egyszerű gyermekeire fordította figyelmét. A magyar gazda elmaradottsága vontamagára töprengő gondolatait az egyszerű gazdálkodó iparosnak. Átlátta, hogy a magyar ipar és gazdálkodás csak úgy bír felvirágozni, ha a földet tanult, munkáskéz bölcsen gondozza. Ezért 1885. augusztus 28-án kelt végrendeletében egész vagyont egy Tordán felállítandó földmívelő iskolára hagyta. — Értéke 122.086 K 46 fillér volt. Nem rengeteg nagy vagyon, de elég arra, hogy a szép célok elérésére az első lépést meg lehessen tenni általa. Az alapítvány igazgatótanácsa, amelynek elnöke. F. Sebess Andor Torda város polgármestere s tagja Egerházi Lajos lelkész: a terv megvalósítására a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumot hívta

segítségül s ennek részéről dr. Koós Mihály min. titkár, a földmívelési miniszterium erdélyrészi segítő akciójának vezetője karolta fel az ügyet. Az iskola most fenáll. Modern épületében — amelynek egyik részéről lapunk elején lát találó képet az olvasó — 24 benlakó szegény földmívelő ifju nyer ellátást és oktatást. Legyen ez intézet, amely Szabó József nevét és emlékét örökre megőrzi, hirdetője a nemesen gondolkodó, munkás, takarékos, kálvinista erényeknek és példaadó másoknak.

— **Amerikába vándorlók** tanulságul közöljük e történetet: A Saxman Coal Co. munkásai néhány hét óta sztrájkoltak s azon fáradoztak, hogy a munkába siető embereket is rávegyék a munka beszüntetésére. Ekkor rendőröket küldtek ki a tömeg szétoszlatására. Ez alkalommal tünt föl Csekán Mihály Crowe felügyelőnek, akit két rendőr követett. A felügyelő megparancsolta ezeknek, hogy vegyék Csekánt üldözőbe és tartóztassák le. Csekán a közelbe levő házába igyekezett jutni, de a rendőrök elvágták az útját, úgy hogy egy kis szénraktárba rohant, ahová azonban üldözői szintén követték és ott gumibotjaikkal úgy elverték, hogy vértől borítva összeesett és kegyelemért könyörgött. A munkásfelügyelő ezalatt a raktár előtt állott s félkézzel a rendőrök lovait tartotta. Mikor azután ezek kijöttek, hogy a raktár előtt időközben összegyülekezett tömeget szétoszlassák, a felügyelő előrántotta zsebéből revolverét s Csekánra akart löni. A szerencsétlen ember felesége azonban a felügyelő lábai elé vetette magát s úgy könyörgött neki, hogy irgalmazzon férjének s inkább lőjje le őt, mint a négygyermekes családfőtartót. A felügyelő erre az asszonyra irányította fegyverét, de azután hirtelen meggondolva magát, lelőtte a védtelen férfit. Crowe felügyelőt ugyan letartóztatták, időközben azonban 8000 dollárnyi óvadék fejében a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szintén letartóztatott két rendőrt pedig együttesen 500 dollár fejében ugyan csak szabadlábra helyezték. A bányatársaság és a vele összeköttetésben levő helyi hatóságok bizonyára minden lehetőt meg fognak tenni, hogy a büneset a felügyelőre nézve minél enyhébb elintézészt nyerjen. Pittsburgi konzulátusunk a bünesök szigorú megbüntetését végett közbelépett s minden lehető elkövet, hogy a brutális eset, amelyhez hasonlóknak Amerikában a bevándorlottak, sajnos, oly gyakran ki vannak téve, kellő megtorlásban részesüljön.

HETI SZEMLE.

A *képviselőház szünete* ezen a héten ér véget. Már nagy tisztogatás, porolás van az országházában, hogy minden szép és friss legyen. A nyári szünet után szeptember 26-án (hétfőn) délelőtt 11 órakor tartja első ülését a képviselőház, melynek napirendje az lesz, hogy a képviselőház legközelebbi teendőit és tanácskozásait megszabja. Különben nem nagy érdeklődés várja a képviselőház legközelebbi munkáját, mert a *delegációk* előkészítése veszi igénybe a vezető politikusokat, amiről azt halljuk, hogy október 12-ére ül össze — Bécsben. A főtárgy a sok-sok millió közös költségvetés megszavazása hájóra, fegyverre, katonára, mert dacára az örök béke s az általános lefegyverzés szép eszméinek, úgy látszik, hogy a nagy nemzetek egymás iránti féltékenysége miatt csak a fegyverek millióival szerezhetünk tekintélyt s tarthatjuk fenn nemzetünk befolyását a külállamokkal szemben. Különben igen nagy jelentőségű kérdések uralják társadalmi életünket. Ezek közül egyik felfigyelemreméltóbb a *választói jog* érdekében megindult mozgalom, amelynek élén nem kisebb ember áll, mint báró Bánffy Dezső, aki a maga egész lelkesedésével szegődött ennek harcosává. Valóban bámulatba ejtő az a nagy és hazafias lélekerő, amelylyel nemzetünknek ez a vezérférfitü fárad és áldoz azokért az igazságokért, amelyek által hazánk s drága népünk javát szolgálja. A választójog ligája által rendezett nagy gyűlésen legközelebről Szathmáron, személyesen megjelent s ott szép beszédben mutatta ki, miszerint: „az általános, egyenlő és titkos választói jog haladéktalan törvénybeiktatása az, amivel a kor igényeinek megfelelni és a jövő Magyarországot biztosítani tudjuk.“ Nagy és igaz szavak ezek! Általános a panasz az országos drágaság miatt, amely kivétel nélkül terhes a társadalom minden rétegének. Amin pedig csak egyszerűbb életmód által segíthetünk.

Előfizetés felhívás.

Az őszi egyháztársadalmi munka megkezdésére új formában, újult erővel jelenik meg a *Vasárnap*, a magyar református hívek egyetlen képes, társadalmi hetilapja.

Célja az evangéliumi keresztyén hit élesztése, az egyházas érzés s a református magyarok összetartásának ápolása.

Tartalma építő, utmutató.

Folytonos tájékoztató arról, hogy miként lehet egyszerű eszközökkel, de kitartással, Istenben vetett hittel, Krisztus urunk tanításai nyomán, Kálvin szellemében egyháztársadalmi, belmissziói munkásság által újra felkelteni a hívek bizalmát, érdeklődését az egyház iránt; miként lehet és kell felrázni a közönyösségből, hitelenségből a lelkeket s mint lehet az álapostolok tanításai folytán eltévelyedett és egyháztól eltávolodott híveket visszavezérelni a Krisztus egyházához.

Rámutatva a társadalmi bajokra és orvosszereire, s kimutatva, hogy a cél elérésének egyedüli módja a már közel három milliót számláló református közönségnek a Kálvin-szövetségbe tömörülése,—szolgálunk minden egyházi intézménynek: a lelkészek, tanítók, világi férfiak és nők egyesüléseinek, mert közös feladatunk csak egy lehet, az t. i. hogy a vallásos, gazdasági, közgazdasági és szociális kérdésekben tevékenységre bírjuk, öntudatra ébresszük egymást s azokat a vereszeségeket, melyeket társadalmi és gazdasági bajok okoztak, pótoljuk, a további veszélyeket megelőzzük, s a meglevő bajokat orvosoljuk.

A *Vasárnapot* a Kalvineum mű- és könyvnyomda részvénytársaság nyomdájában nyomtattatjuk, amely intézményt is azért alapította a kálvinista buzgóság, hogy jövedelméből a református anyaszentegyház tagjai és minden honpolgár lelki épülésére, művelésére, valláserkölcsi és népművelő iratokat, nyomtatványokat, könyveket ad-hassunk ki.

A *Vasárnap* előfizetési ára: egész évre 5 kor., félévre 2 kor. 50 fillér, egy negyedévre 1 kor. 25 fillér.

De leghelyesebb, ha több előfizető közös boríték alatt *egyszerre* rendeli meg a *Vasárnapot*, amely esetben, ha legkevesebb öt előfizető jelentkezik egy községből az előfizetési díj egész évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.

Előfizetési díjak a kiadóhivatal címére küldendők, Maros-Vásárhely, Szentgyörgyutca 9. szám.

Mutatványszámot szívesen küldünk.

Hirdetést jutányosan elfogadunk.

Akit az imádság segít haza.

Fordította: Szőcs Farkas.

2

Igy aztán gyakori eset volt, hogy Károlyka az áldott nap jó részit heverő dologtalan-ságban töltötte... „A heverés pedig az ördög párnája“, nagy igazán tartja a régi példaszó.

Volt a szomszédságban egy Tamás nevű matrózlegény, csak nemrégiben került haza valami hosszas tengeri utról; Karai Karcsi hamar összekomásodott vele, s csupa füllé válva hallgatta új barátja csodásnál csodásabb viselt dolgait. Hej, hogy vert a szive a kívánságtól, hej, ha ő is láthatna olyan csodatörténeteket, hátha még része is lehetne bennök! Volt a matróznak esze, még azon melegében verte a fiunál a vasat, hogy hát legközelebb, ha utra kél, tartson vele ő is. Károly kezdetben tudni sem akart ilyesmiről, elutasította a matrózt kérésével együtt. Már a gondolatra is megremegett, ugyan hogy is keseríthetné meg szegény édesanyját és szívből szeretett testvérkéjét? De új barátja csak nem hagyott békét, újra meg újra faggatta, csalogatta addig-addig, hogy a remény képei, az aranyos kilátás valójában nagy szeget ütöttek éretlen gyermekifju fejében. Ifju vére felforrott, éjjelnappal mindig csak barátja ajánlata forgott fejében, eladdig, hogy a könnyelműség csakugyan hatalmat vett jobb érzésén. Egy szó, mint száz, eltökélte, hogy anyja hire-tudta nélkül titkon eloson hazulról, s újabb tengeri utjában kísérő társává szegődik barátjának.

Leszállt az erre szánt éjszaka; csendes, békés álomban szendergett anyja és nővére. Károly nesztelenül kelt föl, felöltözött, batyuba kötötte legszükségesebb külső-belső ruháit. A mint a gyönyörű szép, enyhe májusi éjen a meggondolatlan ifjonc a házszegleten elshant, nagyott dobbant szive, igen-igen nehezére esett megválni szülő anyjától és édes testvérjétől, hiszen ketten voltak, kiket legeslegjobban szeretett a világon. Sokáig vesztegelt egy helyben, majd fordult egyet... egy tekintet még csak az imént elhagyott házra s valami olyas mozdulást érzett szívében, ami már-már ismét zajtalan, titkos visszatérésre ösztönözte; de abban a szempillantásban hallatszott fel barátjának halk kiáltása, ki már várakozott reá. Röstelt volna gyöngének, határozatlan-nak látszani előtte, félig szegyenkezve, félig

habozva vette hát utját felé, közbe-közbe egy-egy forró, keserű könny pergett végig arcán. Hanem bezzeg örömmel fogadta a matróz. Nosza mindjárt kifelé igyekeztek a városból, ki az országútra, onnan a vasútra, mely abba a kikötőbe szolgált, amelybe törekedtek... mire a hajnal felhasadt, már jó darab utat megtettek. Néhány nap mulva csakugyan célhoz értek, ott állt már a hajó is, kifeszített vitorláival, indulásra készen. No aztán Károly beajánlása könnyen ment a kapitánynál, elvégezte a matróz. Károlyból is olyan matróz lett, hogy no. Kevéssel rá fölszedték a horgonyokat... és most már el a tenger hullámain... ki a távo nagy világba!

Amint Karainé reggel fölserkent, kissé meghökkent, fiának se hire, se hamva. Eleinte különben nem igen aggódott, hisz akárhányszor megtörtént, hogy Károly korábban kelt s távozott hazulról.

De amint a dél folyamán is csak nem jön, csak nem jön, nyughatatlan aggódás fogta el édesanyjai szívet. Küldözött a szomszédokhoz, barátjaihoz; de csak egyik sem tudott számot adni fia elmaradásáról. Tüvé tette az egész várost... hiába; lelkéből lelkezett gyermeke nem került elő. Végre aztán rájött, hogy hibázik a java fehérneműje, ruhája, nézi a kis bibliát, hát az is szárnyára kelt a ládafiából, ahol a helye volt. Most már tisztára láthatta, hogy fia titkon, készakarva hagyta faképnél. Megnehezedtek aztán a bánatos napok, éjek a kicsiny hajlék felett. Az anyja és leánya szeméből nem apadt ki a fájdalom és aggodalom omló könnye, a rossz és mégis szeretett fiuért. Végre kaptak tőle levelet, mely aztán teljes bizonyosat mondott.

Édes jó Anyám!

Megbocsáthatod-e ezt a félrelépésem, melyet tudod, beleegyezésem nélkül tettem. É levelemet a „Szerencse“ nevű hajóról írom, még ez órában a Csendes-tengeren Ausztrália felé szegezzük vitorlánkat. Hej, kedves jó anyám, azon szempillantás óta, melyben bucsuzatlan váltam el tőletek — szívem-lelkem, de sok keserű szemrehányással illetet. Óh, bocsásd meg anyácskám, könnyelműségemet, balgaságomat. Pár év mulva — úgy reménykedem — majd csak haza segít az a jó Úr Isten a te és drága Eliz nővérem megvigasztalódására.

(Folyt. köv.)

Hirdetés

a „Vasárnap”-ba
felvétetik

JOÁNOVICS TESTVÉREK

FÉNYKÉPÉSZEK

KOLOZSVÁR :: MAROS-VÁSÁRHELY

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Kalvineum

mű- és könyvnyomda r.-t.
Telefon 299

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 50. szám

Kobrak-Cipők

egyedüli elárú-
sító helye ::
M.-Vásárhelyt,
Transsylvania-
épületben ::

ROYALnagy kávéház
M.-Vásárhely.Pontos és
figyelmes
kiszolgálásSzolid árak
Hideg ételek
Hűsítő italok**KORONA
KENYÉR****Kapható
mindenütt****ZALÁNYI****LŐRINC**kész férfi, fiu,
gyermek- és ::
női ruha-áru-
háza, Maros-
Vásárhely (a
Royal mellett)Ujdonságok ::
férfi, gyermek
és nőifelöltök-
ben, valamint
nagy választék
szőrmeárukbanPontos
kiszol-
gálás**TRANSSYLVANIA**Pontos
kiszol-
gálás

:: szálloda és kávéház Maros-Vásárhely ::

**AGRÁR TAKARÉK-
PÉNZTÁR
R.-T.**MAROS-VÁSÁRHELY. ALAPTŐKE
2 MILLIÓ KOR. - FIÓKINTÉZETEK**MAROSVÁSÁRHELYI
TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

ALAPTŐKE 1 MILLIÓ K

A Szücs-félemaradékáruházban, Fötér
51. szám alatt meglepő ol-
csó női és férfidivatcikkek

S Csak a
ZÉKELY
ZAPPAN

aleglocsóbb és legjobb szappan. :: Kapható minden jobb fűszerkereskedésben. Első székelyföldi gyertya és gőzszappangyár Maros-Vásárhely

BOCSÁNCZY MÁRTON
MAROS-VÁSÁRHELY, FÖTÉR

Ajánlja dusan felszerelt női- és férfidivat ujdonságait

Slepák
Ábrahám

aranyműves
és ékszerész

Maros-Vásárhely

Elvállal mindennemű ékszerésést és rajz után való készítést

Kálnai Salamon
vasöntöde és gépgyár
Maros-Vásárhely

Készít malom, fűrészt és szeszgyári, ugyszintén téglát és cserépgyári berendezéseket. Mindennemű öntvényeket minta és rajz szerint. Mindennemű gazdasági gépek javítása olcsón eszközöltetik

Both Sándor
villanyerőre berendezett épület-, mű- és géplakatosműhely

Telefonszám 249

Maros-Vásárhely
Mészárosok udvara

MAROSVÁSÁRHELYI KÖZHASZNUTAKARÉKPÉNZTÁR

Maros-Vásárhely
Szentgyörgy-utca 18
Saját ház

Közművelődési és jótékony célokat szolgáló pénztár

KORZÓ
KÁVÉHÁZ

M.- Vásárhely

Tulajdonos
Rechnitzer A.

Kellemes
szórakozó
hely!

Figyeimes
kiszolgálás!

'REFORM'
hornyolt, sima s kupás tetőcserepet; téglákat, továbbá alagcsöveket minden méretben ajánl

STRAETZ
HERMANN
gőztégla - gyára
Marosvásárhely
Telefon 120 sz.